

R. Šepetys: „Istorija turi paslapčių, kurios mane traukia“

„Hope and Courage“ ir „Freedom“ – lietuvių kilmės JAV rašytojos Rūtos Šepetys autografaai mano knygoose. Lietuvą ir jos su viltimi ir drąsa nueitą sunkų kelią į laisvę garsinančios autorės pristatinėti pasauliui lyg ir nebereikia.

Hilsdeilo (Hillsdale) koledže įgijusi tarptautinių finansų bakalauro laipsnį, Rūta Šepetys daugiau kaip dvidešimt metų dirbo muzikos srityje. Jos pirmasis istorinis romanas „Tarp pilkų debesų“ („Between Shades of Gray“, Philomel Books, 2011), kuri parašyti įkvėpė apsilankymas Lietuvoje, iš karto pateko į laikraščio „New York Times“ bestselerių sąrašą. Ši knyga yra įtraukta net į 25 JAV valstijų mokykloms privalomųjų skaitinių sąrašą. „Tarp pilkų debesų“ ir „Nelengvu keliu“ („Out of the Easy“, Philomel Books, 2013) yra išleistos 45-iose šalyse ir išverstos į 33 kalbas.

Su rašytoja susitikau jos trečiosios knygos „Druska jūrai“ („Salt to the Sea“, Philomel Books, 2016) pristatymo JAV skaitytojams kelionės metu. „Druska jūrai“ tapo antrąja „New York Times“ bestselerių sąrašė, penktąja – E-Book List, Editor’s Choice ir taip pat išrinkta didžiausio pasaulyje socialinės medijos ir technologijų žiniaraščio „Mashable“ vasario mėnesio knyga.

Šiame romane per keturių paauglių – lietuvių Joanos, lenkės Emilijos, vokiečio Alfredo ir prūsės Florianos – istorijas autorė atkuria 1945 metų žiemą įvykusią keleivinio laivo „Wilhelm Gustloff“, vokiečių vyriausybės pasiūsto padėti evakuoti pabėgėlius iš karo zonos, tragediją. Rusų povandeninių torpedų numuštas laivas nuskendo nusinešdamas 9343 gyvybes. Parašyti šią knygą įkvėpė rašytojos susitikimas su nepatekusia į šį laivą tėvo pussesere Erika Demski, kuri, dėkodama likimui, papasakojo apie laivo tragediją ir savo gyvenimo peripetijas. Tyrimai ir

knygos rašymas užtruko trejus metus. Rašytoja lankėsi Lietuvoje, Rusijoje, Lenkijoje, Vokietijoje ir kėlė sau daugybę klausimų: koks jausmas palikti tėvynę, koks jausmas palikti šeimą, palikti visa, kas brangiausia.

R. Šepetys didžiuojasi lietuviškomis šaknimis ir visada džiaugiasi auditorijoje matydamas lietuvius. Po pirmojo susitikimo su skaitytojais Našvilyje (Nashville, Tennessee), kuriame šiuo metu gyvena su vyru, autorė knygą jau pristatė LR ambasadoje ir Kongreso bibliotekoje (Library of Congress) Vašingtone, „Barnes and Noble“ knygyne Niujorke, „Sielos“ galerijoje Pasaulio lietuvių centre bei lietuvių mokyklose Čikagoje, taip pat – Masačusetso, Mičigano, Misūrio, Jutos, Kalifornijos valstijų skaitytojams. „Manhattan Beach“ knygyne susitikime su Los Andželo lietuvių bendruomene dalyvavo ir filmo pagal Rūtos Šepetys romaną „Tarp pilkų debesų“ režisierius Marius Markevičius. Filmu, kurio tarptautinis pavadinimas „Pelenai sniege“ („Ashes in the Snow“), scenarijų parašė „Sundance“ kino festivalio alumnas Ben'as York'as Jones'as. Lietuvių išeivių šeimoje Los Andžele išaugęs M. Markevičius (filmo „Kita svajonių komanda“ režisierius) yra ir vienas iš Pasaulio lietuvių meno tarybos (Lithuanian World Arts Council (LWAC)), kurios narė yra ir R. Šepetys, įkūrėjų. Kartu su Jungtinės Karalystės kūrėjais filmo grupė filmuoja tėvų žemėje – Lietuvoje.

Jono Šepečio, iš Lietuvos pasitraukusio 1940-aisiais, atminimą rašytoja pagerbė knyga „Tarp pilkų debesų“. „Savo herojui“ autorė paskyrė ir trečiąją knygą „Druska jūrai“.

J. Šepetys, prieš atvykdamas į JAV 1949-aisiais, kaip dauguma lietuvių gyveno pabėgėlių stovykloje Vokietijoje. Rūtos mama, jauniausia iš dešimties vaikų, gimė Detroite.

Kurie jūsų atrasti šaltiniai buvo patys svarbiausi ir suteikė daugiausiai medžiagos knygai „Druska jūrai“?

Daugiausiai informacijos sėmiausi iš šaltinių, tiesiogiai susijusių su buvusia Rytų Prūsija. Ir, žinoma, labai padėjo pokalbiai su žmonėmis, susijusiais su tuo kraštu.

Ar visada svajojote būti populiaria rašytoja?

Aš visada norėjau rašyti, bet prieš tapdama rašytoja, daugiau kaip dvidešimt metų dirbau muzikos srityje, padėjau menininkams ir muzikantams papasakoti savo istorijas per muziką.

Kodėl pasirinkote istorinį romaną?

Istorija turi paslapčių, kurios mane traukia. Per išgalvotus personažus ir pasakojimus atkuriame tai, kas pamiršta istorijoje.

Kaip apibūdintumėte savo skaitytoją?

Esu laikoma universalia („crossover“) rašytoja. Mano knygas skaito paaugliai, studentai, suaugusieji ir netgi senyvo amžiaus skaitytojai. Esu dėkinga, kad turiu tokį platų ir įvairų skaitytojų būrį. Susitikimuose su skaitytojais tai įkvepia prasmingiems pokalbiams.

Ar jums patinka susitikimai su skaitytojais? Kas labiausiai džiugina?

Taip, man labai patinka pristatyti mano knygas skaitytojams. Pokalbiai su skaitytojais ir galimybė išgirsti, kaip jie interpretuoja mano kūrybą, teikia didžiulį pasitenkinimą. Tai mane įkvepia naujoms knygoms! Taip pat kartais sutinku žmonių, kurie pasidalija nežinomais istorijos faktais, – galbūt juos bus galima panaudoti būsimuose pasakojimuose, ir tai be galo jaudina.

Susitikimas su skaitytojais Kembridže, JAV

Kembridže susitikimo su skaitytojais metu išsakėte įdomų faktą, kad kiekvienoje šalyje skaitytojai išvelgia jūsų knygoje skirtingus dalykus - pavyzdžiui, Italijoje jums sakė, kad jūsų knyga apie meilę ir t.t.

Važinėdama po pasaulį į susitikimus su skaitytojais supratau, kad kiekvienas skaitytojas interpretuoja istoriją ir pasakojimą per savo kultūros prizmę. Šį požiūrį suformuoja paveldas ir asmeninė patirtis. Todėl tą pačią istoriją vienas skaitytojas gali suvokti kaip pasakojimą apie išsigelbėjimą, o kitas - apie patriotizmą.

Ar manote, kad jūsų knygos - apie asmeninę tragediją?

Jaučiu, kad mano knygos nagrinėja daugelį temų, tarp jų išsigelbėjimo, savimonės, meilės ir praradimo.

Kurią knygą labiausiai patiko rašyti?

Be galo patiko rašyti „Nelengvu keliu“.

Knygos daro emocinį poveikį. Kuri knyga jus labiau jaudina - „Tarp pilkų debesų“ ar „Druska jūrai“?

Negaliu sakyti, kad viena knyga mane sujaudino labiau nei kita. Pasiruošimas kiekvienai knygai ir jų rašymas buvo skirtingi. Vis dėlto „Tarp pilkų debesų“ yra mano pirmasis romanas, todėl jis visada kels stiprias emocijas.

Kiek jums artima Joana iš „Druska jūrai“?

Visiškai nesu panaši į Joaną. Ji bebaimė ir drąsi. Apie tokią drąsą galėčiau tik pasvajoti.

Kuris knygos „Tarp pilkų debesų“ veikėjas jums artimiausias?

Šioje knygoje galbūt siečiau save su mažiausiais vaikais, pirmą kartą gyvenime susidūrusiais su tokiomis baisybėmis.

Ar šiuo metu ką nors rašote?

Šiuo metu renku medžiagą apie Francisko Franko diktatūrą ir Franko režimo laikotarpiu prarastus vaikus.

Apie kokius istorinius įvykius norėtumėte parašyti?

Jų tiek daug! Turiu 26 idėjas, apie kurias noriu būtinai parašyti. Bet norėdama rasti laiko rašyti, turėsiu gerokai sumažinti knygų pristatymų kelionių.

Kiekvienas knygos „Druska jūrai“ personažas turi tęstinį skyrių. Ar tai jūsų pačios kūrybinis sumanymas, ar jus įkvėpė kitas autorius?

Tai buvo mano sumanymas papasakoti istoriją kaitaliojant įvairius požiūrius, šitaip norėjau atskleisti jau minėtas skirtingas kultūros prizmes. Tai leidžia skaitytojui suprasti įvairių, skirtingos aplinkos žmonių mintis ir jausmus.

Ar jus stebina tai, kad tiek mažai žmonių yra girdėję apie šią tragediją? Laivu, kuriuo leidžiama plukdyti du tūstančius žmonių, keliavo dešimt tūkstančių. Devyni tūkstančiai žuvo nuo trijų rusų torpedų. Pusė jų - vaikai.

Taip, kai sužinojau apie laivo „Wilhelm Gustloff“ tragediją, buvau šokiruota, kad ši didžiulė katastrofa nebuvo plačiai žinoma. Tokie menkai nušviesti istorijos įvykiai mane ypač įkvepia rašyti ir ieškoti istorijų.

Kodėl „Titanikas“ laikomas didžiausia tragedija? 2016

Žinoma, „Titanikas“ buvo didžiulė ir tragiška nelaimė. Jame buvo daug garsių žmonių ir jis nuskendo plačiai reklamuojamos kelionės metu. Paskendęs laivas sulaukė daug žiniasklaidos dėmesio ir pamažu šią žinią įsisąmonino visas pasaulis.

Kokie žmonės jus labiausiai įkvėpė rašyti?

Yra labai daug žmonių, kurie įkvepia mane rašyti, ne tik autoriai, bet ir žmonės, kurie per kančias įgyja stiprybės, o per sunkius išmėginimus suvokia gyvenimo prasmę ir gilumą. Daug įkvėpimo teikia ir gamta.

Papasakokite apie filmą, kuris dabar yra kuriamas Lietuvoje.

Filmo režisierius yra Marius Markevičius, prodiuseris – Žilvinas Naujokas. Ben'o York'o Jones'o scenarijus šiek tiek skiriasi nuo knygos, bet romano pagrindiniai bruožai išliko. Žiemos scenos buvo filmuojamos vasario mėnesį Lietuvoje. Liūdėjau, kad negalėjau ten būti, bet tuo metu dalyvavau knygos „Druska jūrai“ pristatymuose. Filmą bus anglų kalba ir pagrindiniai šeši personažai yra britai ir švedai, bet likusieji aktoriai ir visa filmo kūrybinė grupė yra lietuviai. Marius ir Žilvinas atlieka fantastišką darbą ir esu labai dėkinga, kad jie visą filmą filmuoja

Lietuvoje su lietuvių filmavimo grupe ir personalu.

Kokie jūsų ateities planai?

Artimiausioje ateityje numatyti knygų pristatymai. Knygos „Druska jūrai“ pristatymo kelionė susideda iš dviejų dalių. Pirmą dalį sudaro sausio-gegužės susitikimai JAV. O antrosios dalies pristatymai vyks rugsėjo-spalio mėnesiais Europoje. Nepaprastai trokštu parašyti daugiau knygų, bet turėsiu palaukti iki 2017-ųjų, kol viskas truputėlį aprims.

Dalia Shilas

Nuotr. autorės

Straipsnis publikuotas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ balandžio numeryje.

R. Šepetys: „Istorija turi paslapčių, kurios mane traukia“

„Hope and Courage“ ir „Freedom“ –
lietuvių kilmės JAV rašytojos Rūtos
Šepetys autografei mano knygoje.
Lietuvą ir jos su viltimi ir drąsa nueitą
sunkų kelią į laisvę garsinančios autorės
pristatinėti pasauliui lyg ir nebereikia.

Dalia Shilas,
Viešųjų ryšių komisijos pirmininkė

R. Šepetys ir straipsnio
autorė D. Shilas

Hilsdeilo (Hillsdale) koledže įgijusi tarptautinių finansų bakalauro laipsnį, Rūta Šepetys daugiau kaip dvidešimt metų dirbo muzikos srityje. Jos pirmasis istorinis romanas „Tarp pilkų debesų“ („Between Shades of Gray“, Philomel Books, 2011), kurį parašyti įkvėpė apsilankymas Lietuvoje, iš karto pateko į laikraščio „New York Times“ bestselerių sąrašą. Ši knyga yra įtraukta net į 25 JAV valstijų mokykloms privalomųjų skaitinių sąrašą. „Tarp pilkų debesų“ ir „Nelengvu keliu“ („Out of the Easy“, Philomel Books, 2013) yra išleistos 45-iose šalyse ir išverstos į 33 kalbas.

Su rašytoja susitikau jos trečiosios knygos „Druska jūrai“ („Salt to the Sea“, Philomel Books, 2016) pristatymo JAV skaitytojams kelionės metu. „Druska jūrai“ tapo antrąja „New York Times“ bestselerių sąrašė, penktąja – *E-Book List*, *Editor's Choice* ir taip pat išrinkta didžiausio pasaulyje socialinės medijos ir technologijų žiniaraščio „ Mashable“ vasario mėnesio knyga.

Šiame romane per keturių paauglių – lietuvės Joanos, lenkės Emilijos, vokiečio Alfredo ir prūsės Florianos – istorijas autorė atkuria 1945 metų žiemą įvyksią keleivinio laivo „Wilhelm Gustloff“, vokiečių vyriausybės

pasiūstą padėti evakuoti pabėgėlius iš karo zonos, tragediją. Rusų povandeninių torpedų numuštas laivas nuskendo nusinešdamas 9343 gyvybes. Parašyti šią knygą įkvėpė rašytojos susitikimas su nepatekusia į šį laivą tėvo pussesere Erika Demski, kuri, dėkodama likimui, papasakojo apie laivo tragediją ir savo gyvenimo peripetijas. Tyrimai ir knygos rašymas užtruko trejus metus. Rašytoja lankėsi Lietuvoje, Rusijoje, Lenkijoje, Vokietijoje ir kėlė sau daugybę klausimų: koks jausmas palikti tėvynę, koks jausmas palikti šeimą, palikti visa, kas brangiausia.

R. Šepetys didžiuojasi lietuviškomis šaknimis ir visada džiaugiasi ▶

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

